

Hem > ... > Familjefrågor Och Arv > Underhåll Till Familjemedlemmar > Portugal

Underhåll till familjemedlemmar

Innehåll inlagt av

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Portugal

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Underhåll omfattar allt som krävs för att hålla en person med uppehälle, bostad och kläder. För underåriga barn omfattar underhållsskyldigheten även skolgången.

Enligt portugisisk lag är följande underhållsskyldiga (i angiven ordning):

- Makar och före detta makar.
- Släktingar i rakt nedstigande led.
- Släktingar i rakt uppstigande led.
- Syskon.
- Föräldrars syskon om den underhållsberättigade är underårig.
- Styvföräldrar gentemot underåriga styvbarn som maken/makan har, eller vid sin död hade, försörjningsansvaret för.

Utöver ovannämnda fall av lagstadgad underhållsskyldighet kan underhållsskyldighet även följa av en gåva (testamentsgåva om underhåll) eller ett kontrakt.

De materiella reglerna om underhållsskyldighet återfinns i huvudsak i artiklarna 2003–2023 i [civillagen](#).

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

En underårig kan få underhåll fram till dess att han/hon blir myndig. Myndighetsåldern är 18 år. Mellan 16 och 18 år kan barn myndigförklaras genom giftermål.

Det finns skillnader mellan de materiella rättsregler som gäller för barn- och vuxenunderhåll: vuxenunderhåll täcker endast kostnader för uppehälle, boende och kläder medan barnunderhåll, utöver dessa kostnader, täcker kostnaderna för utbildning och undervisning.

Om ett barn efter att ha blivit myndigt eller myndigförklarats väljer att fortsätta sin skolgång kan barnet begära underhåll från sina föräldrar. Utöver kostnaderna för uppehälle, bostad och kläder täcker underhållsbidraget i så fall kostnaderna för deras skolgång. Hur länge underhållsbidraget ska betalas ut fastställs genom avtal eller i ett beslut. Bidraget betalas ut under vad som anses vara en rimlig period av skolgång.

I ovannämnda undantagsfall, där ett vuxet barn fortsätter sin skolgång, omfattar underhåll till vuxna även kostnader för skolgång. När underhåll begärs för ett vuxet barn utgår man i lagen (fram till dess barnet fyller 25 år) från att det underhållsbidrag som fastställdes när barnet var underårigt fortsatt gäller. I så fall ankommer det på den underhållsskyldige föräldern att visa att det underhållsbidrag som fastställdes när barnet var underårigt inte längre behövs eller är för högt efter det att barnet har blivit myndigt.

De materiella reglerna om underhåll till barn som är underåriga, vuxna eller myndigförklarade finns i artiklarna 1878–1880 samt 1905 i [civillagen](#).

De tillämpliga civilrättsliga bestämmelserna för att fastställa och driva in underhåll till barn respektive vuxna skiljer sig också åt i vissa fall.

Skillnader i tillämpliga förfaranderegler anges i svaren på frågorna 3 och 10.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Svaret på denna fråga varierar beroende på vilken av de nedannämnda situationerna det rör sig om.

Fastställande av storleken på underhållsbidrag till barn och underhållsskyldighet mellan makar om det finns ett ursprungligt avtal

Den underhållsskyldige och den underhållsberättigade kan komma överens om storleken på underhållsbidraget. Vid underhåll till barn och underhållsskyldighet mellan makar kan parterna begära att avtalet ska godkännas av en domstol eller av folkbokföringsmyndigheten (*Conservador do Registo Civil*). Vem som ska godkänna avtalet beror på följande omständigheter.

Vid en talan om äktenskapsskillnad som inte sker i samförstånd kan ett avtal ändå ingås om betalning av underhåll till underåriga barn. I så fall ombeds domstolen att godkänna avtalet om underhåll till underåriga barn vid förhandlingen om hur utövandet av föräldraansvaret ska regleras. I följande underrubrik redogörs för de viktigaste inlagen i dessa förhandlingar.

Vid en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad ombeds folkbokföringsmyndigheten att godkänna avtalet om underhållsskyldighet mellan makar och/eller för underåriga barn. Folkbokföringsmyndigheten ansvarar ensam för dessa förhandlingar, vilka kan hållas i valfritt folkbokföringsdistrikt. När det gäller avtal om underhåll till barn ska den allmänna åklagaren vid den domstol i det folkbokföringsdistrikt där talan väcktes avge ett förhandsbesked. Om avtalet godkänns fastställs skilsmässan. Om avtalet inte godkänns hänskjuts behandlingen av den gemensamma ansökan om äktenskapsskillnad till den domstol som ska pröva målet. I så fall ankommer det på domstolen att bedöma och godkänna avtal om underhåll till barn eller underhållsskyldighet mellan makar.

Samma regler gäller vid hemskillnad, ogiltigförklaring eller annullering av ett äktenskap.

Om det finns ett avtal måste föräldrarna på liknande sätt hänskjuta avtalet om föräldraansvar eller ändringar av detta till folkbokföringsmyndigheten för godkännande. Detta gäller även om det inte rör sig om äktenskapsskillnad eller hemskillnad.

Fastställande av storleken på underhållsbidraget om det inte finns något ursprungligt avtal

Underhåll från föräldrar till underåriga barn

Vid en talan om äktenskapsskillnad som inte sker i samförstånd ska fastställandet av underhåll till barn begäras inom ramen för domstolsförhandlingarna om hur utövandet av föräldraansvaret ska regleras för att skydda barnen. Föräldrarna kan därefter begära att avtalet om föräldraansvar ska godkännas. Om ett sådant avtal saknas, eller inte godkänns, kan den allmänna åklagaren begära att utövandet av föräldraansvaret ska regleras. Förfarandet äger rum inför domstol. Föräldrarna kallas till ett möte. Den underåriga och andra släktingar kan också kallas till mötet. Om föräldrarna inte kan komma överens på mötet meddelar domaren ett preliminärt beslut om föräldraansvar, och parterna hänvisas till medling eller till en särskild teknisk förhandling. Om parterna fortfarande inte kan komma överens uppmanas de att inkomma med inlagor och bevisning. Detta följs av förberedande undersökning, rättegång och dom.

Samma regler gäller vid hemskillnad, ogiltigförklaring eller annullering av ett äktenskap.

Underhåll från föräldrar eller andra personer som är skyldiga att betala underhåll till barn

Underhåll till barn kan även fastställas genom ett förfarande för att skydda barnet, t.ex. när en talan måste

väckas mot underhållsskyldiga personer i just detta syfte. Syftet med detta förfarande är också att anpassa tidigare fastställt underhåll. Talan prövas i domstol och inleds med en stämningsansökan som ska innehålla följande: intyg som visar graden av släktskap eller samhörighet mellan barnet och svaranden, en kopia av den tidigare dom som fastställde underhållet, i förekommande fall och, i tillämpliga fall, en förteckning över vittnen. Svaranden stäms. Domstolen kallar till ett möte för att få till stånd en överenskommelse mellan parterna. Om det inte går att nå en överenskommelse följer försvar, hörande av vittnen, rättegång och dom.

Underhåll till vuxet eller myndigförklarat barn

Ett förfarande för att fastställa underhållsskyldighet mot ett vuxet eller myndigt barn kan inledas vid alla folkbokföringsdistrikt genom att inge en ansökan med de faktiska och rättsliga grunder som åberopas. Ansökan måste åtföljas av skriftlig bevisning, och all övrig bevisning måste anges. Svaranden stäms. Om svaranden inte bestrider stämningen beviljas ansökan, och underhållet fastställs genom beslut av folkbokföringsmyndigheten. Om svaranden bestrider stämningen försöker folkbokföringsmyndigheten få parterna att komma överens. Om detta visar sig omöjligt förbereds ärendet av folkbokföringsmyndigheten och hänskjuts till behörig domstol för rättegång.

Om domstolen i ett tidigare mål har fastställt underhållsbidrag till ett underårigt barn förenas ansökan om underhållsbidrag till ett underårigt barn som sedan dess har blivit vuxet eller myndigt med det sedan tidigare existerande målet, och målet prövas i den domstolen och inte av folkbokföringsmyndigheten.

Underhållsskyldighet mellan makar och tidigare makar

Om det inte finns något ursprungligt avtal om underhåll, ska en talan om fastställande av underhållsskyldighet mellan makar och tidigare makar väckas vid domstol. Detta sker i form av en fastställelsestalan. I övrigt är förfarandet identiskt med det förfarande för underhåll till vuxna som beskrivs nedan.

Underhåll till vuxna

Förutom i ovannämnda fall måste en talan om fastställande av underhållsskyldighet mot vuxen väckas vid domstol (t.ex. en begäran om underhåll som inges av barnens förälder). Förfarandet avslutas med en fastställelseedom. Förfarandet inleds genom att en stämningsansökan inges till domstolen.

I denna ska sökanden ange vid vilken domstol talan väcks, parterna i målet, parternas namn, hemvist eller säte och, om möjligt, deras yrken och arbetsplatser, identifiera vilken typ av talan det rör sig om, redogöra för de faktiska och rättsliga omständigheter som ligger till grund för talan, framställa sin begäran och yrka vilket belopp som söks. I slutet av ansökan anges listan på vittnen och övrig begärd bevisning. Dokument som styrker att domstolsavgiften redan har betalats och fullmakt måste bifogas ansökan om parten företräds av en advokat. Alternativt kan ett dokument bifogas som styrker att rättshjälp har beviljats.

Om en advokat har utsetts ges den inledande ansökan in elektroniskt via en blankett som finns på webbplatsen [Citius \(mj.pt\)](#) i enlighet med de förfaranden och anvisningar som anges där. Om parterna inte företräds av ett juridiskt ombud kan de lämna in den inledande ansökan till domstolens kansli personligen, per rekommenderat brev eller per fax.

Svaranden stäms. Om förhandlingarna inte resulterar i en överenskommelse följer följande obligatoriska steg: svaromål, beslut om att inleda förfarandet (*saneamento*), förberedande undersökning, rättegång och dom.

Beroende på ovan beskrivna fall gäller följande processrättsliga regler för fastställande av underhållsbidrag:

- Vad gäller folkbokföringsmyndigheten finns tillämpliga bestämmelser i artiklarna 5–20 i [lagdekret nr 272/2001](#) av den 13 oktober och artiklarna 274A–274C i [lagen om folkbokföring](#).
- Vad gäller domstolarna finns tillämpliga bestämmelser i artiklarna 45–47 i [lag nr 141/2015](#) av den 8 september 2015 (underhåll till barn) och 548 och 550 ff. (underhållsskyldiga personer), 931 och 994 (underhållsskyldighet gentemot make/maka vid separation eller skilsmässa) och 989 (underhållsskyldighet gentemot vuxna eller myndigförklarade barn) i [civilprocesslagen](#).

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Vid underhåll till barn kan ansökan göras av barnets juridiska ombud, av den allmänna åklagaren, av den person som har beviljats vårdsnaden om barnet eller av föreståndaren för den utbildnings- eller vårdinrättning som anförtrotts det underåriga barnet. Var och en kan underrätta den allmänna åklagarmyndigheten om behovet av att fastställa underhåll till barn (artikel 45 i [lag 141/2015](#) av den 8 september 2015).

I fråga om underhållsskyldighet gentemot vuxna utan rättshandlingsförmåga kan förfarandet inledas av deras rättsliga företrädare (artikel 16 i [civilprocesslagen](#)).

Förutom om rättslig handlingsförmåga saknas ska en talan om underhåll till vuxna eller myndiga barn väckas av dem själva, av ett juridiskt ombud som de har utsett eller av en person som de har gett fullmakt att väcka talan.

I lagen föreskrivs dock följande för vuxna barn: den förälder som har huvudansvaret för att betala kostnaderna för vuxna eller myndiga barn som inte kan ta hand om sig själva kan begära att den andra föräldern ska bidra till det vuxna barnets uppehälle eller skolgång. Efter beslut av domstolen eller om parterna är överens kan bidraget helt eller delvis göras direkt till det vuxna eller myndiga barnet (artikel 989 i [civilprocesslagen](#)).

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Underhåll till barn

Distriktsdomstolens avdelning för familje- och ungdomsärenden (*Tribunal de Comarca, Juízo de Família e Menores*) har behörighet i ärenden som rör skyddsförfaranden för att reglera utövandet av föräldraansvar och fastställa underhåll till barn. På orter där det inte finns någon avdelning för familje- och ungdomsärenden handläggs dessa mål av en distriktsdomstol (*Tribunal de Comarca*), en lokal domstolsavdelning (*Juízo Local*) eller en avdelning med allmän behörighet (*Juízo de Competência Genérica*).

Vilken av ovannämnda domstolar som är behörig domstol bestäms av följande: I princip är behörig domstol domstolen på den ort där barnet är bosatt då talan väcks.

Om barnets hemvistort är okänd är behörig domstol domstolen på den ort där de personer som har föräldraansvaret har hemvist.

Om de personer som har föräldraansvaret har hemvist på olika orter är behörig domstol domstolen på den ort där vårdnadshavaren har sin hemvist eller, vid gemensam vårdnad, domstolen på den ort där den vårdnadshavare som den underåriga bor hos har sin hemvist.

Om ärendet gäller två eller flera underåriga barn till samma föräldrar och barnen har hemvist på olika orter, är domstolen på den ort där de flesta av barnen bor behörig. Allt annat lika är den domstol behörig där talan först väcktes.

Om den underåriga inte är bosatt i Portugal när talan väcks är domstolen på den ort där sökanden eller svaranden har hemvist behörig. Om även sökanden och svaranden bor utomlands och portugisiska domstolar har internationell behörighet är det avdelningen för familje- och ungdomsärenden vid distriktsdomstolen i Lissabon som ska pröva målet (*Tribunal da Comarca de Lisboa, Juízo de Família e Menores*), eftersom den domstolen har territoriell behörighet för Lissabons kommun.

Underhåll till vuxna barn

Alla folkbokföringsmyndigheter är behöriga att handlägga underhållsärenden om underhåll till vuxna barn. Detta gäller inte om underhåll till barn redan har fastställts i ett tidigare mål. I så fall fogas ansökan om fastställande av underhållsskyldighet mot ett barn som under tiden har blivit myndigt till det tidigare målet och prövas i den domstol som handlägger det målet.

Underhåll mellan makar eller tidigare makar

Talan om fastställande av underhåll mellan makar och före detta makar ska väckas vid avdelningen för familje- och ungdomsärenden vid behörig distriktsdomstol på den ort där svaranden är bosatt. På orter där det inte finns någon avdelning för familje- och ungdomsärenden handläggs dessa mål av en distriktsdomstols lokala domstolsavdelning eller avdelning med allmän behörighet.

Underhåll till vuxna

Förutom i ovannämnda fall ska en talan om fastställande av underhåll till vuxna väckas vid distriktsdomstol, närmare bestämt dess avdelning för tvistemål (om tvisteföremålets värde överstiger 50 000,00 euro), vid en distriktsdomstols lokala domstolsavdelning eller avdelning med allmän behörighet, om en sådan finns (om tvistemålets värde inte överstiger 50 000,00 euro). Rent geografiskt är det domstolen där svaranden har sin hemvist som är behörig.

Verkställighet av underhållsbeslut

Vid försenad betalning är följande domstolar behöriga att ta emot ansökningar om verkställighet av underhållsbeslut.

Om ett mål om fastställande av underhåll prövades av distriktsdomstolens avdelning för familje- och ungdomsärenden (*Tribunal de Comarca, Juízo de Família e Menores*) ska denna domstol även pröva ansökningar om verkställighet av underhållsbeslut, som ska fogas till handlingarna i målet.

Om ett mål om fastställande av underhåll prövades av distriktsdomstolens centrala tvistemålsavdelning (*Tribunal de Comarca, Juízo Central Cível*), är det den avdelning som ansvarar för verkställigheten (*Secção de Execução*) som är behörig när det gäller verkställighet av underhållsbeslut. Denna avdelning är behörig om målet på grund av sitt penningvärde inte omfattas av den centrala tvistemålsavdelningens behörighet.

På orter där det inte finns någon verkställighetsavdelning är det den centrala tvistemålsavdelningen på den ort där respektive fastställsetalan väcktes som är behörig att verkställa underhållsbeslut, och i så fall sker verkställigheten inom ramen för detta förfarande.

Om målet där underhållsskyldigheten fastställdes prövades av en distriktsdomstols lokala domstolsavdelning eller avdelning med allmän behörighet sker verkställigheten inom ramen för detta förfarande om den centrala avdelningen saknar en verkställighetsavdelning. Om det finns en verkställighetsavdelning (vars territoriella behörighet omfattar det område där domstolen med allmän behörighet eller den lokala tvistemålsdomstolen är placerad) är den behörig att verkställa underhållsbeslut.

Vid verkställighet av domstolsavgöranden ska ansökan om verkställighet inges inom ramen för fastställelseförfarandet på den ort där domen meddelades, oavsett om verkställigheten inte sker i den domstol där den verkställbara domen meddelades. När domstolens avdelning med ansvar för verkställighet är behörig ska den domstol som meddelar domen skyndsamt vidarebefordra en kopia av domen, den ansökan som gav upphov till verkställigheten och åtföljande handlingar till avdelningen med ansvar för verkställighet.

Samma regler gäller i mål där det inte finns någon verkställighetsavdelning och den lokala tvistemålsavdelningen eller avdelningen med allmän behörighet är behörig att verkställa domar.

Om det mål där underhållsskyldigheten fastställdes inte prövades vid domstolen utan av folkbokföringsmyndigheten styrs den territoriella behörigheten i samband med verkställighet av underhållsbeslut av följande principer:

- Talan om verkställighet måste väckas vid domstolen på den ort där den underhållsskyldige har sin hemvist. Den underhållsberättigade kan emellertid välja domstolen på den plats där skyldigheten ska fullgöras om denne är bosatt i Lissabons eller Portos storstadsområde och den underhållsskyldige är bosatt i samma storstadsområde.
- När verkställigheten ska utföras i det område där gäldenären har sin hemvist, och gäldenären inte har hemvist i Portugal men har tillgångar där, är det domstolen på den ort där tillgångarna finns som är behörig.

Vid verkställighet av underhållsbeslut från en folkbokföringsmyndighets sida gäller följande i fråga om materiell behörighet:

Distriktsdomstolens avdelning för familje- och ungdomsärenden är behörig att förbereda och pröva en talan som rör verkställighet av beslut om underhållsskyldighet mellan makar och tidigare makar och om underhåll till barn, vuxna och myndiga barn. Eftersom respektive fastställsetalan i detta fall inte prövades av distriktsdomstolens avdelning för familje- och ungdomsärenden, utan av folkbokföringsmyndigheten, kan domstolarna besluta att distriktsdomstolens verkställighetsavdelning är behörig.

Om det inte finns någon verkställighetsavdelning på orten är det den lokala domstolen med allmän behörighet som är behörig att fatta beslut om verkställighet av särskilt underhåll.

Anmärkning:

Ovannämnda behörighetsregler kan ändras till följd av nya tolkningar från de nationella domstolarna.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Det är i regel inte nödvändigt att utse en advokat i ett mål om underhåll till barn, förutom i samband med ett överklagande. Vuxna eller myndiga sökande (t.ex. barnets vårdnadshavare) kan själva föra sin talan när målet prövas i första instans. En advokat måste dock tilldelas barnet om barnet, föräldrarna eller det juridiska ombudet eller den person som har den faktiska vårdnaden om barnet har motstridiga intressen. Detta gäller också om ett barn som är tillräckligt moget självt begär att få en advokat.

I övriga underhållsmål gäller följande allmänna principer:

En advokat måste utses i mål vid en behörig domstol som har satt en gräns för tvisteföremålets värde (där det är tillåtet att inge ett vanligt överklagande), i mål där det alltid är tillåtet att inge ett överklagande (oavsett tvisteföremålets värde) samt vid överklaganden och talan som väckts i högre instans.

För närvarande (2022) kan ett ordinarie överklagande endast inges om tvisteföremålets värde överstiger gränsvärdet för den domstol där överklagandet ingavs, och det omtvistade beslutet är till nackdel för sökanden motsvarande ett belopp som även överstiger hälften av den domstolens gräns. Om det råder osäkerhet kring värdet av förlusten ska hänsyn endast tas till det värde som anges i talan. Till denna rättsprincip finns flera undantag i annan särslagstiftning. När detta faktablad reviderades (2022) tillämpar domstolarna följande gränser i tvistemål: appellationsdomstolen (*Tribunal da Relação*) – 30 000,00 euro, förstainstansdomstolen (*Tribunal de Primeira Instância*) – 5 000,00 euro.

Även när det är obligatoriskt att låta sig företrädas av en advokat, en biträdande jurist eller ett juridiskt ombud kan parterna själva göra framställningar i frågor som inte är juridiska.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Svaret på denna fråga beror på om förfarandet för att fastställa underhållsskyldighet prövades i domstol eller av folkbokföringsmyndigheten och om parterna mottar rättshjälp eller inte. Rättegångskostnader ska betalas i domstolarna. Rättegångskostnader ska betalas i domstolarna. Avgifter ska betalas hos folkbokföringsmyndigheten.

Betalningen av kostnader regleras i förordningen om rättegångskostnader

Betalningen av kostnader regleras i [förordningen om rättegångskostnader](#).

Rättegångskostnaderna utgörs av domstolsavgifter, processkostnader och partskostnader – artikel 529 i [civilprocesslagen](#).

Undantag

Enligt artikel 4.1 i och I i [förordningen om rättegångskostnader](#).

Underåriga är befriade från avgifter när de företräds av den allmänna åklagaren eller av en advokat som domstolen har utsett i mål som prövas i domstol. Dessutom är de befriade från avgifter i mål som handläggs av folkbokföringsmyndigheten.

Underåriga eller deras juridiska ombud är även befriade från kostnader i samband med överklaganden av beslut om ansökningar, ändringar eller upphörande av underhåll som meddelas i ungdomsdomstolar. De mål i ungdomsdomstolarna där det går att fastställa underhållsskyldighet är vanligtvis mål om underhåll till barn och mål om reglering av föräldraansvaret. Det rör sig i dessa fall om särskilda, ostridiga mål.

Enligt artikel 15.1 f i [förordningen om rättegångskostnader](#).

Parter i mål vid ungdomsdomstolar är befriade från förskottsbetalning av domstolsavgifter, inklusive i mål om fastställande av underhållsskyldighet. I stället för att betala domstolsavgiften direkt uppmanas en part i dessa fall att betala domstolsavgiften inom tio dagar från det att domen i huvudmålet meddelades. Detta gäller även om domen inte vunnit laga kraft.

Förutom i de fall som anges ovan ska alla kostnader i princip ersättas. Enda undantaget är om en part mottar rättshjälp och/eller om kapitel V i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2009, som det hänvisas till nedan, är tillämplig på det aktuella målet.

Kostnadsersättning

Förutom i ovannämnda undantagsfall måste en inledande domstolsavgift betalas för att väcka talan om fastställande av underhållsskyldighet. Den inledande domstolsavgiften utgör ett förskott på de slutliga rättegångskostnaderna.

Rättegångskostnaderna utgörs av domstolsavgifter, processkostnader och partskostnader.

Domstolsavgifter

För att fastställa storleken på domstolsavgiften måste man känna till tvisteföremålets värde. Det är detta värde som ligger till grund för domstolsavgiften, och beräkningen sker enligt en av de tabeller som fogats som bilaga till förordningen om rättegångskostnader.

Tvisteföremålets värde för användningen av ovannämnda tabeller fastställs enligt artiklarna 296–310 i [civilprocesslagen](#).

Till exempel:

- Vid en talan om fastställande av underhållsskyldighet anses tvisteföremålet vara värt fem gånger det årsbelopp som yrkas, dvs. det yrkade underhållsbidraget/månad \times 60.
- Vid en talan om säkerhetsåtgärder för att fastställa ett provisoriskt underhållsbidrag anses värdet motsvara värdet av det yrkade underhållsbidraget/månad \times 12.
- Vid en talan om äktenskapsskillnad eller en talan om reglering av föräldraansvaret, som utöver underhåll även rör andra fasta tillgångar, är tvisteföremålets värde minst det gränsvärde som appellationsdomstolen fastställt plus en cent (vilket 2022 motsvarade 30 000,01 euro – artikel 44 i [lag 62/2013](#)).

Processkostnader

Följande regler är tillämpliga på avgifterna (artikel 532 i civilprocesslagen, som finns på följande adress: [lag 41/2013 av den 26 juni 2013](#)).

För utgifter och andra kostnader som härrör från utredningar (betalning till sakkunniga, rapportering osv.) är regeln att varje part betalar sina egna utgifter och kostnader.

Om utredningen visar sig vara helt onödig eller används för att förhala handläggningen av ärendet ska den part som begärde utredningen stå för kostnaderna för den, oavsett utfallet i målet och vilken av parterna som ålagts

att stå för rättegångskostnaderna.

När samtliga parter har ett intresse av utredningarna eller utgifterna, när de båda får lika stor fördel eller när det inte går att fastställa vilken part som har intresse av utredningen, fördelas kostnaderna lika mellan parterna.

Partskostnader

När det gäller parternas kostnader fastställs följande i artikel 533 i [civilprocesslagen](#): Den förlorande parten ska betala den vinnande partens kostnader, beräknat på en glidande skala, i förhållande till vilka delar av en talan som har bifallits eller ogillats.

Parternas kostnader inkluderar förskottsinsbetalning av domstolsavgifter, kostnader som en part gett upphov till, avgifter som betalas till exekutionstjänstemannen och deras utlägg och avgifter som betalas till det juridiska ombudet och deras utlägg.

Kostnadskonto

Förutom i de ovannämnda fallen, där parterna är befriade från skyldigheten att betala domstolsavgift, förbereder den ansvariga domstolstjänstemannen i princip bara kostnadskontot efter att domen har vunnit laga kraft och inte längre går att överklaga, och i enlighet med respektive utslag. Parterna underrättas om kontot.

Om det inte lämnas in några överklaganden eller klagomål med avseende på kontona eller hur de har beräknats ligger dessa till grund för de kostnader den förlorande parten ska betala och/eller det belopp som ska betalas i ersättning till den vinnande parten för dennes förskottsinsbetalning.

Partskostnaderna betalas direkt av den förlorande parten till den vinnande parten. Om den förlorande parten har beviljats rättshjälp betalar staten de aktuella beloppen till den vinnande parten – artikel 26 i [förordningen om rättegångskostnader](#).

Rättshjälp inom ramen för domstolarnas behörighet

Om sökanden inte har råd att vända sig till domstol, kan han eller hon ansöka om rättshjälp. Enligt den nationella lagstiftningen kan bara fysiska personer och ideella organisationer beviljas rättshjälp.

Rättshjälpssystemet regleras i [lag 34/2004](#).

Rättshjälp för enskilda kan beviljas i olika former: juridisk rådgivning, befrielse från domstolsavgifter, delbetalning av domstolsavgifter, vid utnämning av ett juridiskt ombud och betalning av dennes arvode samt vid utnämning av ett juridiskt ombud och delbetalning av dennes arvode, samt tilldelning av en exekutionstjänsteman.

Det portugisiska systemet för rättshjälp omfattar alla domstolar och alla slags ärenden.

Ansökan om rättshjälp görs via en särskild ansökningsblankett. Ansökan ska lämnas personligen eller postas till ett kundtjänstcenter vid ett socialförsäkringskontor IP (*Instituto da Segurança Social IP*). Blanketterna och anvisningar för hur de ska fyllas i tillhandahålls av socialförsäkringskontoret. I allmänhet besvaras ansökningar inom 30 dagar. Både den praktiska informationen och blanketterna finns på [Proteção Jurídica - seg-social.pt](#).

När en talan väcks måste käranden till stämningsansökan foga skriftliga bevis på förskottsinsbetalning av domstolsavgiften eller att rättshjälp har beviljats i form av befrielse från förskottsinsbetalning av domstolsavgiften. Om rättshjälp beviljas i form av delbetalning av domstolsavgifter måste bevis på detta bifogas tillsammans med betalning av utestående belopp – artiklarna 14–15 i [förordningen om domstolskostnader](#).

Avgifter inom ramen för folkbokföringsmyndighetens behörighet

Underåriga är befriade från avgifter när de företräds av den allmänna åklagaren eller av en advokat som domstolen har utsett i mål som prövas i domstol.

Dessutom är de befriade från avgifter i mål som handläggs av folkbokföringsmyndigheten. Avgifter för ärenden som omfattas av folkbokföringsmyndighetens behörighet anges i förordningen om avgifter för

folkbokföringsmyndigheter och notarier.

År 2022 tillämpades t.ex. följande avgifter i ärenden som omfattas av folkbokföringsmyndighetens behörighet (se artikel 18 i [förordningen om avgifter för folkbokföringsmyndigheter och notarier](#)):

- Gemensam ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad (utan bodelning), inklusive beslut om godkännande av överenskommelser om underhåll mellan makar eller för underåriga barn – 280 euro.
- Förfarandet för att bevilja underhållsbidrag till vuxna eller myndiga barn – 120 euro.
- Förfarandet för att ändra underhållsavtal – 100 euro.

Dessa belopp gäller 2022 (när detta faktablad uppdaterades) och revideras regelbundet. Därför måste man i varje enskilt fall konsultera gällande nationell lagstiftning.

Rättshjälp i ärenden som omfattas av folkbokföringsmyndighetens behörighet

När det gäller ärenden som prövas vid folkbokföringsmyndigheten beviljas rättshjälp endast i följande två fall: vid utnämning av juridiskt ombud och betalning av dennes arvode, utnämning av juridiskt ombud och delbetalning av dennes arvode.

Vid folkbokföringsmyndigheten är vissa handlingar dessutom kostnadsfria för enskilda sökande som kan styrka att de har otillräckliga ekonomiska resurser.

Otillräckliga ekonomiska resurser kan styrkas genom ett dokument som utfärdats av behörig förvaltningsmyndighet eller en förklaring från en offentlig socialvårdsinrättning där sökanden är inskriven.

I sådana fall är följande handlingar kostnadsfria: utdrag ur folkbokföringsregistret eller dokument som styrker nationalitet, förfaranden och förklaringar med anknytning till dessa, de dokument som krävs och de förfaranden som behövs för att tillhandahålla dem, samt alla former av intyg som krävs.

För ärenden inom ramen för folkbokföringsmyndighetens behörighet gäller samma regel som vid fastställande av underhållsskyldighet.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Som regel ska underhållsbidrag betalas månadsvis, om inte ett avtal eller en lagbestämmelse föreskriver annat eller det finns synnerliga skäl som talar emot detta. Om den underhållsskyldige t.ex. kan visa att han eller hon inte kan betala underhållsbidraget som ett bidrag, utan enbart via sitt hus eller företag, kan domstolen i undantagsfall besluta att underhållsskyldigheten ska fullgöras på detta sätt.

Beräkning av underhåll

Underhållsskyldigheten och beräkningen av underhåll regleras i artiklarna 1871–1880, 1905 och 2003–2023 i [civillagen](#).

Underhållsbidraget står i proportion till den underhållsskyldiges tillgångar och den underhållsberättigades behov. Vid fastställande av underhållsbidraget tar man också hänsyn till den underhållsberättigades försörjningsförmåga.

Den underhållsberättigades behov beror på om han eller hon är ett barn, ett vuxet barn som fortsätter sin skolgång eller en vuxen person. Dessa har redan nämnts i svaret på fråga 1.

När det gäller bedömningen av den underhållsskyldiges medel är det viktigt att notera de särskilda kriterier som man ska hänsyn till beroende på om det är underhållsbidrag till barn eller underhåll mellan makar som ska fastställas.

Underhållsskyldighet gentemot barn

Föräldrarna har en grundläggande skyldighet att stå för barnets underhåll. Denna skyldighet grundas direkt på artikel 36.5 i den portugisiska författningen.

Underhållsbidrag till barn ska stå i proportion till den underhållsskyldiges medel.

I enlighet med ledande rättspraxis från Portugals Högsta domstol (*Supremo Tribunal de Justiça*) ska en domstol, för att beräkna storleken på det underhållsbidrag som ett barn har rätt till, inte bara bedöma den underhållsskyldiges inkomst, utan även på ett heltäckande och övergripande sätt dennes sociala ställning, arbetsförmåga, skyldighet att aktivt sträva efter ett yrke som gör det möjligt att fullgöra en sådan skyldighet, och alla tillgångar som denne äger.

Underhållsskyldighet mot före detta makar

Vid fastställandet av storleken på underhållsbidraget till före detta makar ska domstolen ta hänsyn till hur länge äktenskapet varade, makarnas bidrag till familjens ekonomi, makarnas ålder och hälsotillstånd, deras yrkesmässiga kvalifikationer och anställningsutsikter, hur lång tid de kan ägna sig åt uppfostran av gemensamma barn, vilka inkomster de har, om de har gift om sig eller lever i ett samboförhållande och generellt sett alla omständigheter som inverkar på den underhållsberättigade makens behov och den underhållsskyldiges betalningsförmåga.

Enligt merparten av nationell rättspraxis har den underhållsberättigade maken inte rätt att kräva samma levnadsstandard som när makarna var gifta.

Från och med när underhåll ska betalas

Underhållsbidrag som fastställts av domstol ska betalas från och med den dag talan väcktes. Underhållsbidrag som fastställts genom en överenskommelse mellan parterna och godkänts av domstolen eller folkbokföringsmyndigheten ska betalas från och med den dag underhållsskyldigheten inträder. Underhållsskyldigheten inträder på den fastställda betalningsdagen eller, om detta inte är möjligt, när betalning begärs. Utan att det påverkar ovannämnda fall får underhållsbidrag enligt den portugisiska lagstiftningen inte fastställas retroaktivt.

Ändringar av fastställt underhållsbidrag

Om omständigheterna ändras efter det att underhållsskyldigheten har fastställts kan storleken på underhållsbidraget ändras eller underhållsskyldigheten upphöra.

Om ingen särskild underhållsskyldighet ska verkställas ska en ansökan om att ändra storleken på underhållsbidraget eller upphöra med utbetalningarna av underhållet lämnas in tillsammans med fullgörelsetalan. Om en särskild underhållsskyldighet ska verkställas fogas ansökan om att ändra storleken på underhållsbidraget eller upphöra med utbetalningarna av underhållet till verkställighetsförfarandet.

Den underhållsskyldige kan begära att underhållsbidraget ska sättas ned eller inte längre betalas ut om t.ex. den underhållsskyldiges ekonomi har försämrats, den underhållsberättigades ekonomi har förbättrats, den underhållsberättigade har blivit myndig eller den underhållsberättigade är i stånd att bidra till sitt eget uppehälle.

Underhållsberättigade kan begära att underhållsbidraget ska höjas om t.ex. deras ekonomiska situation försämrats, familjesituationen förändras, deras behov ökar eller levnadskostnaderna ökar och denna ökning kan och bör stödjas av den underhållsskyldige (på grund av att t.ex. den underhållsskyldiges lön har ökat).

Automatisk uppdatering

För att klara ökade levnadskostnader kan man i det beslut där underhållsbeloppet fastställs ange att beloppet automatiskt ska uppdateras med jämna mellanrum (vanligtvis en gång om året).

Uppdateringen kan grundas på en ökning av inflationstakten enligt de uppgifter som årligen publiceras av det nationella statistikkontoret (*Instituto Nacional de Estatística*) eller på en ökning av en viss räntesats som

domstolen angett. Uppdateringen kan även bestå av en fast årlig ökning med ett visst belopp som fastställts i beslutet.

Domaren ansvarar för att fastställa den automatiska uppdateringen och kan själv välja hur den ska åstadkommas. Den automatiska uppdateringen kan även fastställas i form av en överenskommelse mellan parterna.

Provisoriskt underhåll

Utöver slutligt underhåll kan domstolen även fastställa att provisoriskt underhåll ska betalas.

Om ett slutligt underhållsbelopp ännu inte har fastställts kan domstolen, på den underhållsberättigades begäran eller på eget initiativ, om den underhållsberättigade är underårig, efter eget skön bevilja ett provisoriskt underhållsbidrag. Provisoriskt underhåll betalas aldrig tillbaka. Det ska betalas under den tid huvudförhandlingen om fastställande av det slutliga underhållsbeloppet pågår. Det slutliga underhållsbeloppet ska betalas så fort det har fastställts.

Om en talan om äktenskapsskillnad som inte sker i samförstånd ännu inte har avgjorts kan domaren fastställa provisoriskt underhåll för en av makarna eller barnen under tiden rättegången pågår. Om ett mål om reglering av föräldransvaret pågår kan domaren också fastställa provisoriskt underhåll till underåriga barn. I ovannämnda fall kan det provisoriska underhållet fastställas under en förhandling inom ramen för själva förfarandena.

Alternativt kan provisoriskt underhåll fastställas genom interimistiska förfaranden, som ska förenas med det huvudförfarande där det slutgiltiga underhållsbeloppet fastställs.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhållet betalas enligt de villkor och till den person som framgår av domen eller det avtal mellan parterna som domstolen godkänt.

Om den underhållsberättigade är en vuxen person med rättshandlingsförmåga eller ett myndigt barn betalas som regel underhållsbidraget direkt till denna.

Om den underhållsberättigade är vuxen och saknar rättshandlingsförmåga betalas underhållsbidraget till den förmyndare, förvaltare eller liknande som är rättsligt skyldig att sköta den omyndiges ekonomiska angelägenheter, eller till en institution; även en institution kan ta emot underhållsbidraget.

Om mottagaren är underårig betalas underhållsbidraget till den person som har vårdnaden, vilket kan vara en av föräldrarna, en annan familjemedlem, en tredje part (fosterfamilj) eller den ansvarige för en institution som anförtrotts ansvaret för den underåriga.

Lagstiftningen innehåller inga fasta regler om hur betalningen ska göras. Parterna kan själva komma överens om detta. Om parterna inte kan komma överens kan domstolen besluta om hur betalningen ska gå till så att det blir mest praktiskt och minst kostsamt för både den underhållsskyldige och den underhållsberättigade.

Det månatliga underhållsbidraget ska som regel betalas kontant till den underhållsberättigade i början av den månad som betalningen avser.

När och var betalningen ska ske ska fastställas i den överenskommelse eller det beslut där underhållsskyldigheten fastställdes. I annat fall gäller standardreglerna i civillagen. I dessa regler anges i princip att om inte annat föreskrivs ska följande gälla:

- Underhållsbidrag betalas kontant på den plats där den underhållsberättigade har sin hemvist på förfalldagen.
- Eftersom betalningstillfällena motsvarar månaderna i den gregorianska kalendern kan den underhållsberättigade begära att underhållet ska betalas ut när som helst från den första dagen i den aktuella månaden.

De vanligaste betalningsmetoderna är banköverföring, insättning på ett bankkonto, postanvisning, check eller personligt överlämnande av kontanter.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om den underhållsskyldige inte betalar kan den underhållsberättigade ansöka om civil- och straffrättsliga verkställighetsåtgärder.

Civilrättsliga verkställighetsåtgärder

Förhandsprövning av verkställighet

Vid underhållsbidrag till barn som fastställts efter en ansökan om verkställighet av underhållsbeslut eller en ansökan om reglering av föräldraansvar ger lagen den underhållsberättigade möjlighet att välja att låta verkställigheten bli föremål för en förhandsprövning.

Det underhållsberättigade barnet kan begära en förhandsprövning i enlighet med artikel 48 i de [allmänna bestämmelserna om förfarandet för omvårdnad av underåriga](#) (*Regime Geral do Processo Tutelar Cível*), förutsatt att följande villkor är uppfyllda: underhåll betalas inte eller betalas för sent, den underhållsskyldige har en regelbunden inkomst från anställning, pension, subventioner, provisioner, procentandelar, avgifter, bonusar, bidrag eller liknande inkomst.

Ansökan fogas till den talan om reglering av föräldraansvaret eller fastställande av underhållsbidrag till barn som prövas vid domstolen. Den underhållsskyldige uppmanas att betala underhållet inom tio dagar från betalningsdagen. Om den underhållsskyldige inte kan lägga fram skriftliga bevis på att betalning har skett dras underhållsbeloppet varje månad från hans eller hennes lön, pension, bidrag eller andra inkomster som den underhållsskyldige uppbär. De betalningsansvariga enheterna underrättas och drar varje månad pengarna och sätter in dem direkt på det bankkonto som den underhållsberättigade har angett. De belopp som dras täcker även framtida underhållsbetalningar.

När de har underrättats påtar sig alla personer och organ som ansvarar för behandling och betalning av ovannämnda inkomster rollen som godkända depositarier av de belopp som dragits som underhåll. Om de underlåter att dra av det överenskomna beloppet kommer detta därför att drivas in inom ramen för det pågående förfarandet.

De dragna beloppen omfattar inte upplupet underhåll för tiden innan den underhållsskyldige anmodades betala. Framtida underhållsutbetalningar omfattas dock. För att driva in underhållsbelopp som upplupit före underrättelsen inom ramen för denna överläggning måste den underhållsberättigade väcka talan om verkställighet. Vid obetalt underhållsbidrag till underåriga är det således inget som hindrar den underhållsberättigade från att samtidigt både begära förhandsprövning av verkställigheten (för de belopp som ska betalas längre fram) och särskild verkställighet av underhållsbeslut (för de obetalda beloppen).

Det är inte nödvändigt att göra en sådan förhandsprövning innan ett beslut verkställs. Det är bara ett alternativ till vanlig verkställighet. Invändningar kan inte göras, men den underhållsberättigade har å andra sidan mer begränsade medel till sitt förfogande än vid vanlig verkställighet, eftersom den underhållsberättigade endast får begära avdrag på lön, pensioner, bidrag eller liknande periodiska inkomster (de kan inte begära utmätning av egendom, bankkonton eller krediträttigheter).

Vid underhållsbidrag till underåriga kan den underhållsberättigade alternativt bara väcka talan om särskilt underhåll, i enlighet med bestämmelserna i civilprocesslagen. De kan således i en enda talan driva in alla förfallna eller framtida belopp. Vid verkställigheten kan den underhållsberättigade använda sig av verkställighetsåtgärder i vid mening, t.ex. utmätning och införsel av lön. Hur det går till förklaras närmare nedan.

Prövning av bristande efterlevnad

Vid underhållsbidrag till barn som fastställts i ett förfarande för att reglera föräldraansvar ger lagen även den underhållsberättigade möjlighet att ansöka om prövning av bristande efterlevnad enligt artikel 41 i de [allmänna bestämmelserna om förfarandet för omvårdnad av underåriga](#) (*Regime Geral do Processo Tutelar*).

Vid förhandlingen kan borgenären uppmana domstolen att vidta de åtgärder som krävs för att se till att underhållsskyldigheterna fullgörs och att utdöma böter mot den som inte fullgör sina skyldigheter. Begäran förs

till handlingarna i ärendet, och domstolen kallar parterna till ett möte eller uppmanar svaranden att inom fem dagar uppge hur han eller hon ställer sig till begäran.

Föräldrarna kan komma överens om att ändra det arrangemang som fastställts. Om parterna inte kan komma överens fattar domstolen ett provisoriskt beslut om begäran och hänvisar parterna till medling eller till en särskild teknisk förhandling. Om parterna fortfarande inte kan komma överens uppmanas de att inkomma med inlagor och bevisning. Detta följs av förberedande undersökning, rättegång och dom.

Särskild verkställighet av underhållsbeslut

I samtliga fall där utbetalningen av underhåll försenas kan den underhållsberättigade ansöka om särskild verkställighet av underhållsbeslut enligt artiklarna 933–937 i [civilprocesslagen](#). Denna möjlighet finns oavsett om underhållet avser barn eller vuxna, och oavsett om det rör sig om ett slutligt eller provisoriskt belopp.

Vid särskild verkställighet av underhållsbeslut kan sökanden ansöka om att få sig tilldelat en del av de ersättningar, pensioner eller andra inkomster som den underhållsskyldige uppbär, eller ett beslut om kvarstad på den underhållsskyldiges inkomster.

Dessa åtgärder avseende kvarstad eller införsel av lön vidtas oberoende av en eventuell utmätning och syftar till att täcka betalningen av de belopp som har förfallit respektive kommer att förfalla.

Om sökanden begär att få del av inkomsterna, lönerna eller pensionerna, meddelar domstolen det organ som betalar ut ersättningarna eller administrerar utbetalningarna att ett visst belopp ska utbetalas direkt till sökanden. Det belopp som ska betalas måste sättas in en gång i månaden på sökandens bankkonto, och sökanden måste ange kontonumret i sin ursprungliga ansökan.

Om den sökande begär att domstolen ska ta tillgångar som säkerhet, ska han eller hon ange vilka tillgångar, varefter domstolen tar så mycket tillgångar som säkerhet som behövs för att täcka förfallna och framtida underhållsskulder. Domstolen kan vid behov bereda den underhållsskyldige tillfälle att yttra sig.

Om det visar sig att tillgångarna är otillräckliga för att täcka skulden kan sökanden föreslå andra tillgångar. Om däremot för mycket tillgångar belagts med säkerhet är sökanden skyldig att återbetala överskjutande belopp när detta mottas. Den underhållsskyldige kan även begära att säkerheten ska begränsas till en del av hans eller hennes tillgångar eller överföras till andra tillgångar.

De belopp som det fattats beslut om och värdet på säkerheten bör vara tillräckligt stora för att täcka förfallna betalningar, ränta på obetalda skulder om den underhållsberättigade begär detta, framtida betalningar och automatiska uppdateringar om sådana har fastställts.

Den underhållsberättigade kan fortfarande ansöka om utmätning av den underhållsskyldiges tillgångar. Utmätningen kan omfatta lös egendom och fast egendom, banktillgodohavanden, krediträttigheter, affärsrörelser eller andelar i bolag.

Om den utmäta egendomen säljs för att betala underhållsskulden betalas ett eventuellt överskott inte tillbaka till den underhållsskyldige så länge domaren anser att betalningen av framtida underhållsbidrag inte är tryggad, om inte en säkerhet ställs eller någon annan lämplig garanti ges.

Den underhållsskyldige bör endast kallas efter att utmätningen/kvarstaden/införseln på lön har ägt rum. Om den underhållsskyldige invänder mot verkställigheten eller utmätningen innebär detta inte att verkställigheten skjuts upp.

Vid en begäran om att ändra eller avsluta underhållsbetalningar under tiden särskild verkställighet av underhållsskyldighet pågår, bifogas begäran om ändring eller avslutande av underhållsbetalningar till verkställigheten.

Den europeiska exekutionstiteln

Vid underlåtelse att följa en underhållsöverenskommelse som grundar sig på en officiell handling som upprättats av en förvaltningsmyndighet, eller en handling som bestyrks av en sådan myndighet, i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll, kan den underhållsberättigade åberopa förordning (EG) nr 805/2004 av

den 21 april 2004, som inför en europeisk exekutionstitel (artikel 4.3 b i ovannämnda förordning och artikel 68.2 i förordning nr 4/2009 av den 18 december 2008).

Straffrättsliga verkställighetsåtgärder

Enligt artikel 250 i [strafflagen](#) är det ett brott att inte fullgöra underhållsskyldigheter. För detta brott kan man dömas till fängelse i mellan en månad och två år och åläggas att betala upp till 240 dagsböter, beroende på de fall som anges i den artikeln.

För att inleda ett straffrättsligt förfarande måste en talan väckas.

Om skyldigheterna senare fullgörs kan domstolen upphäva beslutet om påföljd eller helt eller delvis undanröja den del av påföljden som inte verkställts.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

De regler som gäller för utmätning av tillgångar eller rättigheter samt respektive frister och grunder för invändning finns i artiklarna 735–783 i [civilprocesslagen](#).

I princip omfattar verkställigheten alla den underhållsskyldiges utmätbara tillgångar som kan användas för att betala skulden enligt materiell lag. Utmätning begränsas till de tillgångar som krävs för att betala den skuld som ska drivas in, och de verkställighetskostnader som kan förutses.

Dessutom anges i lagen följande begränsningar av utmätning och preskriptionsfrister för underhållsskyldigheter.

Begränsningar vad gäller utmätning

Det finns vissa typer av egendom som inte under några omständigheter får utmätas (tillgångar som absolut inte får utmätas), andra tillgångar som endast får utmätas under särskilda omständigheter (tillgångar som är relativt svåra att utmäta) och andra tillgångar som endast delvis får utmätas (tillgångar som endast delvis får utmätas).

Tillgångar som inte får utmätas

Utöver varor som inte får utmätas på grund av särskilda bestämmelser får följande varor absolut inte utmätas:

- Oförytterliga föremål eller rättigheter.
- Tillgångar som tillhör staten och övriga offentligrättsliga juridiska personer.
- Föremål vars utmätning skulle strida mot god sed eller inte vara ekonomiskt motiverat på grund av obetydligt marknadsvärde.
- Föremål avsedda för gudstjänster.
- Gravar.
- Utrustning och föremål som är nödvändiga för personer med funktionsnedsättning och för behandling av sjuka.

Tillgångar som endast får utmätas i undantagsfall

Följande tillgångar är relativt svåra att utmäta:

- Tillgångar som tillhör staten och övriga offentligrättsliga juridiska personer får inte utmätas om verkställigheten inte avser betalning av skuld med realsäkerhet. Detsamma gäller organisationer som på entreprenad utför arbeten eller offentliga tjänster samt allmännyttiga organisationer.
- De av den underhållsskyldiges verktyg och föremål som är nödvändiga för att denne ska kunna bedriva sitt yrke eller yrkesutbildning kan inte heller utmätas, om inte den underhållsskyldige anger att de kan utmätas, om verkställigheten avser betalning av deras köpeskilling eller kostnaden för deras reparation eller om de utmäts som materiella tillgångar som ingår i en affärsrörelse.
- Undantagna från utmätning är även normalt nödvändiga hushållsföremål i gäldenärens permanenta bostad, såvida verkställigheten inte avser betalning av dessa eller kostnaden för deras reparation.

Penningbelopp eller banktillgodohavanden som härrör från betalning av en fordran som ska undantas från

utmätning, på samma villkor som den ursprungliga fordran.

Vid indrivning av ett underhållskrav tillämpas ovannämnda regler för egendom som absolut inte kan respektive är svår att utmäta.

När det gäller egendom som delvis utmätts under verkställighet av underhållsbeslut är det utmätbara beloppet i regel högre än vid verkställighet som grundas på andra fordringar. Detta förklaras närmare nedan.

Egendom som delvis kan utmätas

Två tredjedelar av inkomst, lön, periodiska ersättningar i form av pension eller andra sociala förmåner, försäkring, skadeersättning eller livränta eller andra liknande betalningar som tryggar gäldenärens försörjning får inte utmätas.

Det belopp som inte kan utmätas begränsas till högst tre gånger den nationella minimilönen vid varje utmätningstillfälle och minst, om den underhållsskyldige inte har någon annan inkomst, en gång den nationella minimilönen. Om de utestående skulderna avser underhåll får ett belopp motsvarande en full garantipension inte utmätas.

Vid utmätning av kontanter eller bankmedel kan ett belopp motsvarande den nationella minimilönen inte utmätas, eller, vid underhållsskyldigheter, ett belopp motsvarande en full garantipension.

Hindren för att utmäta löner, ersättningar eller periodiska utbetalningar kan inte kombineras med hinder för att utmäta kontanter eller bankmedel.

Om ovannämnda regler om utmätningsbarhet inte efterlevs kan den underhållsskyldige invända mot utmätningen.

Preskriptionsfrister

Preskriptionsfristerna för underhållskrav anges i artiklarna 303, 310, 313, 314, 320 och 323 i [civillagen](#).

I den portugisiska civillagen fastställs en preskriptionstid på fem år för förfallna underhållsbetalningar (artikel 310 f i civillagen). Fem år efter underhållsbetalningens förfalldatum preskriberas därför rätten till betalningen om den inte utnyttjats. Preskriptionstiden avbryts av stämningsansökningar som rör underhållsbetalningar. Den underhållsskyldige kan för sin del avstå preskription efter det att preskriptionstiden har löpt ut. En presumtiv preskription kan brytas genom ett uttryckligt eller tyst erkännande. Domstolen kan inte på eget initiativ besluta om preskription; preskriptionen måste åberopas för att ha verkan.

Vid underhållsbidrag till barn startar eller löper inte preskriptionstiden så länge barnet inte företräds av ett ombud. Även om barnet företräds av ett ombud löper preskriptionstiden ut tidigast ett år innan barnet blir myndigt.

I den portugisiska civilprocesslagen fastställs inte någon preskriptionstid efter vilken den underhållsberättigade inte längre kan väcka talan om verkställighet av underhållsbeslut. Preskriberade underhållsbetalningar kan därför drivas in. I så fall är det tänkbart att domstolen inte känner till att preskriptionsfristen har löpt ut. För att bli verkningsfull måste preskriptionen åberopas av den underhållsskyldige, som kan invända mot verkställighet av det skälet.

Invändning mot utmätning

I artiklarna 784 och 785 i [civilprocesslagen](#) finns följande bestämmelser:

Den allmänna fristen för att invända mot utmätning är tio dagar från det att den underhållsskyldige delgavs utmätningsbeslutet. Den allmänna fristen för att invända mot verkställighet är 20 dagar från det att den underhållsskyldige stämdes.

Vid särskild verkställighet av underhållsbeslut stäms den underhållsskyldige först efter det att utmätningen, konkursbeslutet eller pantsättningen har genomförts. Samtidigt som stämningen underrättas den underhållsskyldige om att utmätning redan har skett.

Vid förhandsprövning i en ungdomsdomstol underrättas den underhållsskyldige innan vederbörande beordras att ställa inkomst som säkerhet men kan inte invända mot beslutet. Den underhållsskyldige får bara tillhandahålla skriftliga bevis på betalningen.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Vid underhållsbidrag till barn har den allmänna åklagarmyndigheten rätt att väcka talan för att fastställa underhållsskyldighet. Vem som helst får underrätta den allmänna åklagarmyndigheten om att det finns ett behov av att ändra eller fastställa ett underhållsbelopp. För detta ändamål har den allmänna åklagarmyndigheten av en kontaktpunkt vid varje domstol.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Ja, vid underhållsbidrag till barn. Organet heter garantifonden för underhållsbidrag till underåriga (*Fundo de Garantia de Alimentos Devidos a Menores*, nedan kallad *fonden*). Fonden förvaltas av institutet för finansiell styrning av den sociala tryggheten IP (*Instituto de Gestão Financeira da Segurança Social IP*).

Underhållsgarantin för barn regleras i [lag 164/99](#).

Fonden betalar ut underhållsbidrag till underåriga i Portugal, upp till en viss gräns. Utbetalningarna görs efter beslut av behörig domstol.

Krav

Följande krav måste vara uppfyllda för att fondens garanti ska utlösas:

- Den underåriga måste bo i Portugal.
- Underhållsbidraget måste ha fastställts genom ett domstolsavgörande (folkbokföringsmyndighetens beslut om fastställande av underhållsbidrag i ärenden som omfattas av dess behörighet har samma verkan som domstolsavgöranden).
- Den underhållsskyldige måste ha underlåtit att betala underhållet.
- Den förhandsprövning som föreskrivs i artikel 48 i de allmänna bestämmelserna om hur förfarandet för omvårdnad av underåriga måste ha genomförts (enligt nationell lag, som kan ändras, kan detta krav även uppfyllas genom en ansökan om prövning om underlåtelse att uppfylla underhållsskyldigheter enligt artikel 41 i de allmänna bestämmelserna om hur förfarandet för omvårdnad av underåriga eller särskild verkställighet av underhållsbeslut).
- Barnets bruttoinkomst får inte överstiga socialstödsindex (*IAS - Indexante dos Apoios Sociais*).
- Barnet får inte ha fördel av att den person som har beviljats vårdsnaden om barnet har en inkomst som överstiger IAS (detta är fallet om per capita-inkomsten i den underåriges hushåll inte överstiger IAS).

År 2022 (när detta faktablad uppdaterades) uppgick IAS till 443,20 euro. I princip uppdateras IAS-beloppet varje år. Relevant nationell lagstiftning bör alltid konsulteras för att se vilket belopp som gäller.

Betalningsbegränsningar

Om ovannämnda krav är uppfyllda garanterar staten månatliga utbetalningar av underhållsbidrag upp till de gränser som anges ovan.

För varje underhållsskyldig får de månatliga underhållsutbetalningarna inte överstiga 1 IAS, oavsett antalet underåriga barn.

Inom denna gräns ska domstolen fastställa vilka belopp som ska garanteras av fonden. När domstolen fastställer dessa belopp ska den ta hänsyn till hushållets ekonomiska förmåga, det underhållsbelopp som har fastställts och barnets särskilda behov.

Fonden garanterar inte förfallna betalningar. Betalningar som garanteras av fonden betalas från den första

dagen i den månad som följer på månaden för domstolens beslut om fastställande av garantibeloppet.

Betalning garanteras tills den underhållsskyldige börjar uppfylla sin underhållsskyldighet på riktigt.

Betalningar från fonden upphör när barnet fyller 18 år.

Barn på offentliga eller privata vårdinstitutioner, finansierade av staten, offentligtrettsliga juridiska personer, privatrettsliga juridiska personer eller allmännyttiga bolag, ungdomsvårdsskolor och anstalter har inte rätt till underhållsbetalningar som garanteras av fonden.

Handläggning

Ansökningar om fastställande av de belopp som fonden ska betala ska inges till domstolen inom ramen för en talan om underlåtelse att uppfylla underhållsskyldigheter. Ansökan ska inges av åklagarmyndigheten eller den underhållsberättigade.

Domaren ska beordra en utredning grundat på barnets behov och ska sedan fatta beslut om fastställande av vilka belopp som ska garanteras av fonden, inom de gränser som angavs ovan.

Om utbetalningen av underhållsbidraget brådskar kan domaren fastställa ett provisoriskt underhållsbelopp som ska garanteras av fonden tills ett slutligt beslut kan fattas.

De underhållsberättigade måste varje år visa att de fortfarande uppfyller kraven för att garanteras betalning från fonden, annars upphör betalningarna.

Barnets juridiska ombud eller den som har beviljats vårdnaden om barnet är skyldig att informera domstolen eller fonden om alla ändringar av, eller upphörande av, underlåtelsen att uppfylla en underhållsskyldighet eller barnets situation.

Fonden övertar barnets krav på ersättning från den underhållsskyldige (upp till det belopp som fonden betalar ut.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Om den underhållsskyldige bor i Portugal och vill driva in underhåll i en annan EU medlemsstat måste han eller hon ge in sin ansökan till generaldirektoratet för rättsväsendet (*Direção Geral da Administração da Justiça*), som är en offentlig myndighet. Den nationella lagstiftningen ger inte privata organisationer rätt att ingripa i ett sådant fall.

Generaldirektoratet för rättsväsendet är den portugisiska centralmyndigheten i den mening som avses i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (nedan även kallad förordningen).

Denna förordning möjliggör gränsöverskridande indrivning av underhåll. Förordningen gäller både för avgöranden som meddelas i EU:s medlemsstater och för avgöranden som meddelas i länder utanför EU (tredjeländer). Förordningen gäller inte bara för avgöranden om underhåll som meddelats efter det att förordningen trädde i kraft (den 18 juni 2011), utan även för sådana som meddelats före detta datum. Förordningen omfattar förfallna och framtida betalningar, automatiska uppdateringar och ränta på utestående fordringar. Enligt förordningen får underhållsbidrag som har fastställts genom ett domstolsavgörande eller ett beslut av en annan behörig myndighet drivas in.

Ansökan om indrivning av underhåll i en annan medlemsstat ska inges till generaldirektoratet för rättsväsendet genom att fylla i och bifoga lämpliga formulär som har fogats till förordningen. Den underhållsberättigade måste bifoga vissa dokument och upplysningar till formulären. Det kan i förekommande fall röra sig om följande: ett intyg på den dom eller det beslut som fastställde det slutliga underhållsbeloppet tillsammans med ett meddelande om att beslutet/domen har vunnit laga kraft och inte längre kan överklagas, vilket måste bestå av

formuläret i bilaga I till förordningen; dokument som visar att sökanden mottagit eller kan komma i åtnjutande av rättshjälp eller kostnadsfria förfaranden; bankuppgifter för insättning av de indrivna beloppen; födelseattester för underåriga barn; intyg om skolnärvaro för sina vuxna barn; den fullmakt som beviljats centralmyndigheten, en förteckning över utestående belopp.

Vilket eller vilka formulär som ska fyllas i och vilka kompletterande dokument och upplysningar som den underhållsberättigade ska bifoga anges i de anvisningar som kan fås från generaldirektoratet för rättsväsendet. Kontaktuppgifter för denna myndighet ges i svaret på fråga 14.2.

De typer av ansökningar som kan ges in till generaldirektoratet för rättsväsendet behandlas i svaret på fråga 15.4.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Den portugisiska centralmyndigheten har följande kontaktuppgifter:

generaldirektoratet för rättskipning (*Direção-Geral da Administração da Justiça*)

D. João II, 1.08.01 D/E

1990-097 LISSABON – PORTUGAL

Tfn: +351 21 790 65 00

E-postadress: correio.dsjcjd@gaj.mj.pt

Webbplats: <http://www.dgaj.mj.pt/>

Språk: portugisiska, spanska, franska och engelska.

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

I sin roll som centralmyndighet i den mening som avses i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008, ska generaldirektoratet för rättsväsendet ge det nödvändiga bistånd som beskrivs i svaret på fråga 14.1.

Om den underhållsskyldige bor i en annan medlemsstat och vill ge in en av de ansökningar som anges i förordningen ska de ge in sin ansökan till centralmyndigheten i den medlemsstat där de bor.

Centralmyndigheten sänder sedan vidare ansökan till den portugisiska centralmyndigheten som i förekommande fall övertar ansvaret för att vidarebefordra den till behörig nationell domstol.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Om sökanden bor i en annan medlemsstat bör han eller hon kontakta generaldirektoratet för rättsväsendet via centralmyndigheten i den medlemsstat där sökanden bor.

Följande hjälp kan ges:

För indrivning av underhåll som fastställts i ett beslut som meddelats i en annan medlemsstat anges tre olika typer av bestämmelser i förordningen:

i) Bestämmelser tillämpliga på beslut som meddelats i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll (vilket Portugal är).

ii) Bestämmelser tillämpliga på beslut som meddelats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll.

iii) Bestämmelser tillämpliga på beslut som meddelats i alla medlemsstater.

För beslut som avses i led i) gäller följande:

- De erkänns i den anmodade medlemsstaten utan möjlighet att motsätta sig dess erkännande.
- De omfattas inte av krav på något exekvaturförfarande och är direkt verkställbara i medlemsstaten.
- De gör det möjligt för den underhållsberättigade att ansöka om sådana säkerhetsåtgärder som anges i den anmodade medlemsstatens lagstiftning.

För de beslut som avses i led ii) gäller följande:

- De erkänns i den anmodade medlemsstaten förutom om något av de skäl för hinder för erkännande som anges i förordningen visar sig föreligga.
- Om de är verkställbara i ursprungsmedlemsstaten kan den underhållsberättigade begära att domstolen eller den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten erkänner beslutets verkställbarhet i enlighet med förfarandet i förordningen.
- Erkännandet av verkställbarhet kan vara begränsat till en del av ett beslut.

För de beslut som avses i led iii) gäller följande:

- De är interimistiskt verkställbara om ursprungsmedlemsstaten förklarar att ett överklagande av beslutet inte har en uppskjutande verkan.
- Om den underhållsberättigade åberopar beslutet i den anmodade medlemsstaten måste denne bevisa beslutets äkthet genom att fylla i de formulär och uppfylla de krav som anges i förordningen.
- Vid behov ska den underhållsberättigade bifoga en översättning av beslutet.
- Verkställighet av avgörandet sker i enlighet med lagen i den anmodade medlemsstaten.
- Avgörandet kan under inga omständigheter bli föremål för sakprövning i den anmodade medlemsstaten.
- Kostnaderna för att tillämpa förordningen ska inte prioriteras framför indrivningen av utestående underhåll.

I artikel 56 i förordningen anges de förfaranden som underhållsberättigade har tillgång till. I vissa fall omfattar dessa förfaranden inte bara medlemsstaters beslut utan även tredjeländers beslut.

Den underhållsberättigade får särskilt

- till en medlemsstat ansöka om erkännande och verkställbarhetsförklaring av ett beslut som meddelats i en annan stat,
- väcka talan om fastställande av underhåll i den anmodade medlemsstaten,
- kombinera en ansökan om fastställande av faderskap med denna talan,
- väcka en talan om fastställande av underhåll i den anmodade medlemsstaten när det visar sig omöjligt att erhålla erkännande eller verkställighet av en dom som meddelats i en annan stat,
- ansöka om ändring av ett beslut som meddelats i den anmodade medlemsstaten,
- ansöka om ändring av ett beslut som meddelats i en annan stat än den anmodade medlemsstaten.

Dessa förfaranden regleras av lagarna och bestämmelserna om behörighet i den anmodade medlemsstaten, om inte andra arrangemang anges i förordningen. I så fall bistås och företräds den underhållsberättigade av centralmyndigheten eller en annan offentlig myndighet eller andra organ eller personer som utsetts av den anmodade medlemsstaten.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja, Portugal är bundet av 2007 års Haagprotokoll. Därför gäller följande bestämmelser i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 för underhållsdomar som meddelats i Portugal: artiklarna 8, 13 och 17-22.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på

privaträttens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Eftersom den föregående frågan besvarades jakande behöver denna fråga inte besvaras.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Portugisisk nationell lag – [lag nr 34/2004](#) – innehåller bestämmelser om rättshjälp som är jämförbara med den hjälp som beskrivs i kapitel V i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008.

Följande fysiska personer har rätt till rättshjälp, på villkor att de kan styrka att de har otillräckliga ekonomiska medel:

- Portugisiska medborgare och EU-medborgare.
- Utlänningar och statslösa personer med ett giltigt uppehållstillstånd i en EU medlemsstat.
- Utlänningar med ett giltigt uppehållstillstånd i en EU-medlemsstat – om lagarna i deras ursprungsländer ger samma rättigheter till portugisiska medborgare.
- Personer som är bosatta eller har hemvist i en annan EU-medlemsstat än den medlemsstat där rättegången ska hållas (gränsöverskridande tvister). Ideella juridiska personer.

Enligt nationell lagstiftning ska följande kriterier tillämpas vid bedömningen av om fysiska personer har otillräckliga ekonomiska medel:

- Sökande vars hushåll har en relevant inkomst för att komma i fråga för rättshjälp som är lika med eller mindre än tre fjärdedelar av referensbeloppet för socialbidrag klarar inte kostnaderna för en rättsprocess och bör även tilldelas en exekutionstjänsteman och kostnadsfri juridisk rådgivning.
- Sökande vars hushåll har en relevant inkomst för att komma i fråga för rättshjälp som är högre än tre fjärdedelar och lika med eller mindre än två och en halv gånger referensbeloppet för socialbidrag klarar kostnaderna för juridisk rådgivning där avgiften ska betalas i förskott men klarar inte att snabbt stå för rättegångskostnader och har därför rätt till rättshjälp i form av delbetalning och tilldelning av en exekutionstjänsteman.
- Sökande vars hushåll har en relevant inkomst för att komma i fråga för rättshjälp som är högre än två och en halv gånger referensbeloppet för socialbidrag anses inte ha otillräckliga ekonomiska medel.
- Den relevanta inkomsten för att komma i fråga för rättshjälp är det belopp som utgör skillnaden mellan hushållets samlade nettoinkomst och värdet på relevant avdrag för rättshjälp (kriterierna för att beräkna dessa värden fastställs i lag).
- Personer som delar hushåll med den som ansöker om rättshjälp anses tillhöra samma hushåll.
- Om sökanden eller någon annan medlem av dennes hushåll har krediter kopplade till bankkonton och värdepapper som kan handlas på en reglerad marknad som motsvarar mer än 24 gånger referensbeloppet för socialbidrag anses sökanden inte ha otillräckliga ekonomiska medel, oavsett värdet på hushållets relevanta inkomst för att komma i fråga för rättshjälp.
- Sökanden kan, i undantagsfall och om det finns goda skäl, begära att bedömningen av otillräckliga ekonomiska medel enbart ska ta hänsyn till sökandens och vissa av hushållets övriga medlemmars inkomster, tillgångar och löpande utgifter.
- Vid en tvist med en eller flera medlemmar av hushållet ska man vid bedömningen av otillräckliga ekonomiska medel enbart ta hänsyn till sökandens inkomster, tillgångar och löpande utgifter eller till sökandens och vissa av hushållets övriga medlemmars inkomster, tillgångar och löpande utgifter, om sökanden så begär.
- Om den socialtjänstchef med ansvar för att fatta beslut om rättshjälp i ett enskilt ärende inser att tillämpningen av de kriterier som anges i föregående stycke uppenbart skulle leda till nekad tillgång till rättvisan och domstolarna kan denne, i ett motiverat beslut, fatta ett annat beslut än vad fallet hade blivit om ovannämnda kriterier hade tillämpats.

Juridisk rådgivning gör det möjligt för en part att konsultera en advokat för att få teknisk information om en viss tvist innan han eller hon väcker eller bestrider en talan i domstol.

Rättshjälp kan å sin sida beviljas enligt följande:

- Befrielse från domstolsavgifter och andra förfarandekostnader.
- Betalning av domstolsavgifter och andra förfarandekostnader genom delbetalningar.
- Utnämning av ett juridiskt ombud och betalning av dennes arvode.
- Utnämning av ett juridiskt ombud och betalning av dennes arvode i delbetalningar.
- Tilldelning av en exekutionstjänsteman för att genomföra verkställighetsåtgärder (t.ex. utmätning).

Rättshjälp omfattar de särskilda kostnader som är förknippade med gränsöverskridande tvister.

Vid en ansökan om rättshjälp som inges av en medborgare från en annan EU-medlemsstat beträffande en talan där de portugisiska domstolarna är behöriga omfattar rättshjälpen således kostnaderna för översättning, tolkning och reseutlägg för personer som är tvungna att infinna sig i rätten och/eller domstolen anser att de annars inte skulle få tillfälle att yttra sig.

Vid en ansökan om rättshjälp från en portugisisk medborgare för att väcka en talan där domstolarna i en annan medlemsstat är behöriga, omfattar rättshjälpen hjälp inför rättegången tills rättegången har inletts i en annan medlemsstat, och kostnaderna för att översätta ansökningar och andra handlingar.

Om en person som mottar rättshjälp förlorar målet är systemet för att ersätta den vinnande partens förskottsbetalningar och utlägg identiskt för alla enskilda rättshjälpsberättigade.

Det finns dock bestämmelser i nationell lagstiftning om mindre omfattande rättshjälp än den hjälp som föreskrivs i kapitel V i förordningen och därför måste kompletteras med denna.

I Portugal är underåriga befriade från domstolsavgifter om de företräds av den allmänna åklagaren eller av en advokat som domstolen har utsett.

Underåriga eller deras juridiska ombud är även befriade från kostnader i samband med överklaganden av beslut om ansökningar, ändringar eller upphörande av underhåll som meddelas i ungdomsdomstolar.

Parter i mål vid ungdomsdomstolar och talan mot en parts ställning är befriade från förskottsbetalning av domstolsavgifter. Enligt nationell lagstiftning blir man myndig vid 18 års ålder.

Förskottsbetalning av domstolsavgifter kan emellertid inte begäras i mål vid portugisiska domstolar som omfattas av förordningen. Detta gäller oavsett om målen rör barn eller vuxna, oavsett hur förfarandet ser ut och oavsett om begäran om underhåll överlappar med en begäran om fastställelse av parternas ställning eller inte (artikel 44 i förordningen).

Om sökanden i ett sådant förfarande inte har rätt till rättshjälp eller ett kostnadsfritt förfarande kan domstolsavgiften krävas in i slutet av förfarandet. Dessutom måste det förfarande som anges i artikel 56 i förordningen, som rör en förälders underhållsskyldighet mot ett barn under 21 år (artikel 46 i förordningen), vara helt kostnadsfritt.

Ovannämnda bestämmelser i förordningen är direkt tillämpliga och utökar, internt, den rättshjälp som tillhandahålls genom nationell lagstiftning.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

I enlighet med ovannämnda artikel 51 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 ska generaldirektoratet för rättsväsendet (i egenskap av portugisisk centralmyndighet) vara behjälplig i samband med de ansökningar som anges i förordningen, och ska vidta lämpliga åtgärder i detta syfte.

Generaldirektoratet ska särskilt ansvara för att

- vidarebefordra och ta emot sådana ansökningar,
- inleda eller underlätta inledandet av förfaranden i behörig domstol,
- tillhandahålla eller underlätta tillhandahållandet av rättshjälp, när omständigheterna så kräver,

- bistå med att lokalisera den underhållsskyldige,
- bistå med att ta fram relevanta uppgifter om den underhållsskyldiges inkomst och tillgångar,
- uppmuntra till samförståndslösningar för att på frivillig väg utverka utbetalning av underhåll, genom medling, förlikning eller liknande förfaranden,
- underlätta pågående verkställighet av underhållsbeslut, inklusive eventuella utestående fordringar,
- underlätta indrivning och snabb överföring av utbetalningar av underhåll,
- underlätta inhämtandet av skriftlig eller annan bevisning,
- vara behjälpligt med att fastställa faderskap, när detta krävs för indrivningen av underhållet,
- inleda eller underlätta inledandet av förfaranden för att utverka eventuella nödvändiga interimistiska åtgärder som syftar till att säkra utgången av en pågående ansökan om underhållsbidrag,
- underlätta delgivning av handlingar.

För att nå dess mål har Portugal, och närmare bestämt generaldirektoratet för rättsväsendet (som centralmyndighet), antagit följande åtgärder:

- Det har anställt fler juridiska och administrativa handläggare för att ta emot och vidarebefordra beslut som fattas enligt förordningen.
- En familjemedlare är nu tillgänglig.
- Det har inrättat en avdelning på sin webbplats som enbart ägnas åt internationellt rättsligt samarbete på privaträttens område. Här kan man hitta information om underhållsskyldighet, anvisningar om vilka dokument och formulär som krävs enligt förordningen för att inleda ett förfarande och hur man fyller i ett standardformulär för att ange vilka belopp som fordras.
- På begäran vidarebefordras en ansökan om rättshjälp till behöriga myndigheter.
- Ansökningar vidarebefordras till behöriga nationella domstolar.
- Det översätter de dokument som krävs för att väcka talan när Portugal är anmodad stat.
- Det begär upplysningar och bevis från nationell polis, förvaltningsmyndigheter, skattemyndigheter och invandrings- och gränskontrollmyndigheter för att lokalisera den underhållsskyldige och hans tillgångar.
- När den underhållsskyldige kallas att inställa sig hos eller kontakta centralmyndigheten för förlikning informeras han eller hon om vilka möjligheter det finns att ansöka om fastställande, ändring eller indrivning av underhåll och tänkbara scenarier, särskilt de som är mest gynnsamma för båda parter, för att uppmuntra frivillig betalning.

Märk väl

Informationen i detta faktablad är inte bindande för kontaktpunkten, domstolarna eller andra enheter och myndigheter. Det är fortfarande nödvändigt att läsa de gällande lagtexterna. De uppdateras regelbundet och är föremål för hur tolkningen av rättspraxis utvecklas.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

Senaste uppdatering: 11/01/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.